

Τέχνη και εγκέφαλος, νοητικές απεικονίσεις. Ο νους ως εργαλείο δημιουργίας και έρευνας.

*«Η αλήθεια δε βρίσκεται σε ένα όνειρο αλλά σε πολλά»
Π. Π. Παζολίνι*

Η τέχνη είναι μια κατ' εξοχή νοητική εργασία.

Καθορίζεται από έναν πολύ μεγάλο αριθμό αλληλεπιδράσεων. Κατά τη δημιουργική διαδικασία ολοκλήρωσης του καλλιτεχνικού έργου, διενεργούνται πολύπλοκες νοητικές διαδικασίες. Μηχανισμοί, ενσυνείδητοι ή μη, διακατέχουν, διαταράσσουν και μορφοποιούν την δημιουργική διαδικασία, από την οποία εξαρτάται το αισθητικό, καλλιτεχνικό και εντέλει **ΟΠΤΙΚΟ** αποτέλεσμα.

Η έκφραση του ανθρώπου μέσα από την τέχνη χρονολογείται γύρω στο 30.000 π.Χ., δηλαδή πολύ αργότερα από την ανακάλυψη των πρώτων εργαλείων.

Το καλλιτεχνικό έργο δημιουργείται ανεξάρτητα από το αν είναι γνωστές οι νοητικές διαδικασίες που επιτελούνται για την επίτευξή και ολοκλήρωσή του.

Το έργο τέχνης γεννιέται από τη συνείδηση του δημιουργού του για τον κόσμο που τον περιβάλλει. Βάλλει (ή/και προσ-βάλλει με την έννοια της ανατροπής), και ανακινεί ενέργειες, ώστε να επηρεάζει ένα πλήθος από ανθρώπινες συμπεριφορές. Το καλλιτεχνικό έργο νοηματοδοτεί έννοιες και ενίοτε αποδομεί τα στερεότυπα στις συνειδήσεις. Η «ακαθόριστη» συνείδηση που θεωρείται ότι εδράζει στον εγκέφαλο, ορίζεται από την επίγνωση, την ύπαρξη αντιλήψεων, σκέψεων και αισθημάτων (St. Sutherland, Διεθνές λεξικό ψυχολογίας).

Αν και οι άνθρωποι ανταποκρίνονται σε διαφορετικά έργα τέχνης, η ικανότητα της αισθητικής εμφανίζεται να είναι παγκόσμια. Φαίνεται ότι είναι καθολική. Το έργο τέχνης διαμορφώνει δραστικά και εξελίσσει την «οπτική συνείδηση». Ένας καλός τρόπος για να προσεγγιστεί το ζήτημα της συνείδησης είναι να μελετηθεί η οπτική επίγνωση στον άνθρωπο (ταυτόχρονα με κοντινούς του συγγενείς) ώστε να εξηγηθούν κάποια χαρακτηριστικά της διαδικασίας της όρασης, που είναι μια συμπεριφορά ενός τεράστιου αλληλεπιδρώντος συνόλου... νευρώνων...και του εγκεφάλου.

Το έργο τέχνης είτε είναι οπτικό, είτε ακουστικό ή κιναισθητικό, ανάλογα με τον τρόπο που ο δημιουργός του αντιλαμβάνεται και μαθαίνει τον κόσμο, είναι πάντα αποτέλεσμα ενός συνόλου νοητικών και χειρωνακτικών διαδικασιών. Ο νους αποτελεί ένα δέκτη που μορφοποιεί τους ενεργειακούς παλμούς που λαμβάνει από το περιβάλλον, για να τους ταξινομήσει και τους οργανώσει σε αναγνωρίσιμα πρότυπα. Ο «έξω» κόσμος γίνεται αντιληπτός χάρη των λειτουργιών του εγκεφάλου μας, ή αλλιώς ό,τι συμβαίνει στον κόσμο στην ουσία γίνεται αντιληπτό μόνο μέσα στο κεφάλι μας. Ως ανθρώπινα όντα διαθέτουμε την ικανότητα να σκεπτόμαστε και να αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο γύρω μας διαμέσω του νου. Τα ερεθίσματα των πέντε αισθήσεων διοχετεύονται στον εγκέφαλο που, διαμέσω της νοητικής επεξεργασίας, ο κόσμος γύρω μας λαμβάνει τη μορφή που αναγνωρίζουμε.

Ο εγκέφαλος εκτός του ότι ρυθμίζει λειτουργικά όλες τις βιολογικές μας κινήσεις και καταστάσεις, είναι ταυτόχρονα μια υπέρ πραγματική πηγή έμπνευσης, ιδεών, σκέψεων, συνείδησης και αποφάσεων. Δεν έχει ολοκληρωθεί η κατανόηση εκείνης της περιοχής του εγκεφάλου που ευθύνεται για τις συνειδητές διεργασίες της σκέψης, της συνείδησης και της ελεύθερης βούλησης αν και πιθανολογείται ότι στο πρόσθιο μέρος του εγκεφάλου, στην έλικα του προσαγωγίου τμήματος, εδράζει η βούληση, της οποίας η ελευθερία απασχόλησε θεολόγους, φιλοσόφους, νομικούς, ψυχολόγους, φυσικούς, νευροεπιστήμονες και καλλιτέχνες.

Μια από τις νοητικές διεργασίες που επιτελείται στον εγκέφαλο είναι και η κατάσταση του ονείρου. Ονειρευόμαστε ακόμα και όταν είμαστε ξύπνιοι, ή ο εγκέφαλος έχει εγκλωβιστεί στον ορθολογισμό μιας στείρας καθημερινότητας, και καταλήξαμε να ονειρευόμαστε μόνο στον ύπνο μας?

Σε αυτήν την έκθεση οι καλλιτέχνες δημιούργησαν εικαστικά έργα, καταθέτοντας την άποψη τους στο θέμα «κεφάλι-εγκέφαλος και νοητικές απεικονίσεις». Αναλύοντας με τον τρόπο του ο καθένας τις έννοιες περιεκτικότητα και περιεχόμενο, που εμπριέχονται, πηγάζουν και ευδοκίμουν, τόσο στο πρωτογενές εικαστικό έργο όσο και στην πρωτογενή μορφή σκέψης του εγκεφάλου. Οι εκθέτες προτείνουν ένα εύρος «απεικονίσεων» ως το προσωπικό αποτέλεσμα νοητικών διαδικασιών, δομημένων σε αισθητικούς και φιλοσοφικούς κώδικες αντίληψης.

Σταύρος Παναγιωτάκης
Ζωγράφος – εκπαιδευτικός

Η έκθεση **“Νοητικές απεικονίσεις”** στο Αλατζά Ιμαρέτ (28/2 - 13/3/2013), γίνεται με την υποστήριξη του Δήμου Θεσσαλονίκης και εντάσσεται στα πλαίσια της διεθνούς εβδομάδας ενημέρωσης για τον εγκέφαλο (Brain Awareness Week). Η διοργάνωση των εκδηλώσεων στη Θεσσαλονίκη για την ενημέρωση του κοινού για τις νευροεπιστήμες, έγινε από την κ. Αναστασία Τσιγκοτζίδου, επίκουρη καθηγήτρια στο εργαστήριο Ανατομικής και Ιστολογίας της Κτηνιατρικής Σχολής ΑΠΘ, εκπροσωπώντας την Ελληνική Εταιρία για τις Νευροεπιστήμες,

Στην έκθεση συμμετέχουν οι καλλιτέχνες:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, ΜΠΑΜΠΗΣ ΒΕΝΕΤΟΠΟΥΛΟΣ, ΜΑΝΙΑ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ, ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΑΤΣΙΟΥΡΑ, ΜΑΡΙΑ ΚΟΜΠΑΤΣΙΑΡΗ, ΜΑΡΙΝΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΗ, ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΜΑΚΡΙΔΗΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΑΡΑΤΗ, ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ, ΕΛΙΖΑ ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΥ, ΝΙΚΟΛΑΣ ΜΠΛΙΑΤΚΑΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΞΟΝΟΓΛΟΥ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ, ΒΙΒΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ, ΛΑΟΥΡΑ ΡΑΠΤΗ, ΝΙΚΟΣ ΣΕΤΤΑΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΣΑΚΙΡΗΣ, ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΤΣΙΒΑΣ

Επιμέλεια έκθεσης: Σταύρος Παναγιωτάκης

Διάρκεια: **28 Φεβρουαρίου – 13 Μαρτίου 2013**

Αλατζά Ιμαρέτ: **Κασσάνδρου 91-93** , τηλ. 2310 278.587

Ώρες λειτουργίας: **Τρίτη – Κυριακή 10.00 π.μ.- 18.00 μ.μ**